

Informace pro začínajícího provozovatele potravinářského podniku

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (dále jen SZPI) kontroluje, v rámci stanovených kompetencí, potraviny, suroviny k jejich výrobě, zemědělské výrobky a tabákové výrobky. Tyto kompetence se vztahují na výrobu, skladování, přepravu i prodej (včetně dovozu). SZPI kontroluje výrobu pouze u potravin jiného než živočišného původu. Dozor nad výrobou potravin živočišného původu je plně v kompetenci Státní veterinární správy ČR – www.svscr.cz

Výroba a prodej potravin se považují za provozování potravinářského podniku. „Potravinářským podnikem“ se rozumí veřejný nebo soukromý podnik, ziskový nebo neziskový, který vykonává činnost související s jakoukoli fází výroby, zpracování a distribuce potravin.

Co je potřeba k zahájení výroby a prodeje potravin z pohledu SZPI

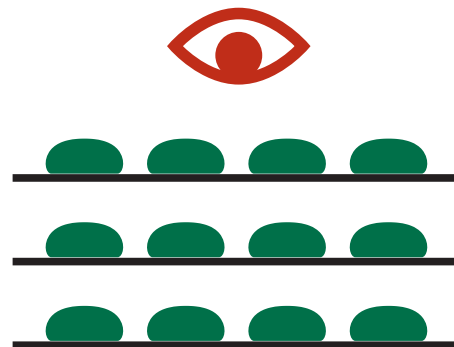
Základní povinnosti výrobců a prodejců potravin:

1. Výrobce i prodejce musí mít **oprávnění k podnikání**.
2. **Registrace:** Ohlašovací povinnost, která vyplývá z § 3 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů. Registrační formulář je možné stáhnout z webových stránek – www.szpi.gov.cz („Oznámení provozovatele potravinářského podniku o zahájení/ukončení výkonu předmětu činnosti“). Vyplněný formulář se zasílá územně příslušnému inspektorátu SZPI v místě sídla firmy. Územní působnost jednotlivých inspektorátů, včetně kontaktů, lze nalézt na webu SZPI v rubrice „Organizační struktura“.

Každý provozovatel potravinářského podniku musí do oběhu uvádět zdravotně nezávadné potraviny, které splňují požadavky příslušných právních předpisů, ať už jde o evropské předpisy nebo o národní legislativu. Níže je uveden výčet **základních právních předpisů**, kterými by se měli provozovatelé potravinářských podniků řídit:

Evropské předpisy:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) **č. 178/2002** ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, v platném znění,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) **č. 852/2004** ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin, v platném znění,

Nařízení stanoví, mimo jiné, požadavky na potravinářské prostory a jejich vybavení. Z uvedeného nařízení (konkrétně článku 5 – Analýza rizika a kritické kontrolní body) vyplývá pro provozovatele potravinářského podniku i povinnost zavedení systému založeného na zásadách HACCP. Hazard Analysis Critical Control Point je systém kritických bodů při uvádění potravin do oběhu. Zavedení systému HACCP znamená, že provozovatelé potravinářských podniků (výrobci, dovozci, obchodníci) musí zhodnotit výrobu a uvádění potravin do oběhu ve svém konkrétním podniku a jsou povinni určit ve všech fázích výroby a uvádění potravin do oběhu technologické úseky (tzv. kritické body), ve kterých je největší riziko porušení zdravotní nezávadnosti.

Dále musí provádět kontrolu parametrů těchto kritických bodů a vést o tom evidenci, přičemž rozsah systému si určí sám provozovatel, a to právě na základě identifikovaných nebezpečí z hlediska dopadu na konečného spotřebitele. Cílem je vždy bezpečnost potravin. Rizika mohou být mikrobiologická, chemická a fyzikální. Cílem systému HACCP je redukce rizika na nejnižší možnou míru, jinými slovy vědět o rizicích, mít je pod kontrolou a mít zavedeny postupy na redukci rizika.

Právní předpisy neurčují formu dokumentace k HACCP. Záleží na tom, co konkrétně bude podnikateli vyhovovat. SZPI akceptuje formu, kterou si podnikatel sám vybere, pokud je systémem zajištěn prodej bezpečných potravin. V minulosti se používala vyhláška č. 147/1998 Sb., o způsobu stanovení kritických bodů v technologii výroby. Tento právní předpis byl v roce 2010 zrušen, nicméně může být pro podnikatele i nadále určitým vodítkem. V současné době tedy postačí, když jsou splněny podmínky výše uvedeného evropského předpisu, který je více obecný.

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) **č. 882/2004** ze dne 29. dubna 2004, o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat, v platném znění,
- Nařízení Komise (ES) **č. 2073/2005** ze dne 15. listopadu 2005, o mikrobiologických kritériích pro potraviny, v platném znění,
- Nařízení Komise (ES) **č. 1881/2006** ze dne 19. prosince 2006, kterým se stanoví maximální limity některých kontaminujících látek v potravinách, v platném znění,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) **č. 1333/2008** ze dne 16. prosince 2008, o potravinářských přídatných látkách, v platném znění.

České předpisy:

- Zákon **č. 146/2002 Sb.**, o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon **č. 110/1997 Sb.**, o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška **č. 113/2005 Sb.***), o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů.

*) Od **13. prosince 2014** se při označování použije Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům (s výjimkou čl. 9 odst. 1 písm. 1, který se použije od 13. prosince 2016, a části B přílohy VI, jež se použije od 1. ledna 2014).

České předpisy jsou dostupné ve Sbírce zákonů nebo na portálu veřejné správy www.portal.gov.cz. Některé předpisy vztahující se k potravinovému právu je možné dohledat také na webových stránkách SZPI v rubrice „Právní předpisy“. Evropské předpisy jsou dostupné např. na adrese: <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>.

Prodej „ze dvora“

Lokální prodej vlastních výrobků prvovýroby je možné považovat za prodej „ze dvora“. Za produkty prvovýroby se považují nezpracované produkty, např. ovoce, zelenina apod. I výrobce, který přímo dodává malá množství vlastních produktů z prvovýroby konečnému spotřebiteli nebo místnímu maloobchodu, který je dodává konečnému spotřebiteli, je považován za provozovatele potravinářského podniku. Musí tedy splňovat všechny zásady a požadavky stanovené pro provozovatele potravinářského podniku, musí být zaregistrován a musí uvádět do oběhu bezpečné a správně označené potraviny.

Podle § 3 odst. 1 písm. i) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách“) je stanovena provozovateli potravinářského podniku povinnost oznámit příslušnému orgánu dozoru v listinné podobě nebo způsobem umožňujícím dálkový přenos dat zahájení, změny nebo ukončení výkonu předmětu činnosti nejpozději v den, kdy tyto skutečnosti nastaly, s uvedením svého jména, příjmení nebo obchodní firmy, místa podnikání a adresy provozovny, jde-li o osobu fyzickou, nebo obchodní firmy nebo názvu, sídla a adresy provozovny, jde-li o osobu právnickou, dále identifikačního čísla osoby a předmětu činnosti nebo podnikání. Registrační formulář lze nalézt na stránkách SZPI: www.szpi.gov.cz v „Dokumentech ke stažení“ (Formulář „Oznámení provozovatele potravinářského podniku o zahájení/ukončení výkonu předmětu činnosti“). Vyplněný formulář se zasílá územně příslušnému inspektorátu SZPI v místě sídla firmy. Územní působnost inspektorátů SZPI, včetně kontaktů, lze nalézt na webu SZPI v rubrice „Organizační struktura“.

I v případě prodeje „ze dvora“ platí povinnost označit potraviny dle požadavků zákona č. 110/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a příslušných prováděcích předpisů.

Ten, kdo shora uvedeným způsobem prodává potraviny, nemusí mít však zavedený systém HACCP dle ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004, o hygieně potravin, v platném znění. Ale i přesto má povinnost zajistit vysokou úroveň bezpečnosti potravin.

Dovoz potravin

SZPI je orgán kompetentní ke kontrole dovozu potravin jiného než živočišného původu. Za dovoz se považuje dovoz z tzv. třetí země, tj. země, která není členem EU. Potraviny, které se na český trh dostávají z jiné členské země EU, se nepovažují za dovezené, uplatňuje se zde volný pohyb zboží.

K dovozu potravin do ČR nejsou potřeba žádná speciální povolení ani certifikáty, pokud jsou dovážené potraviny bezpečné a nejedná se o potraviny, na které se vztahuje zvláštní režim. Potraviny spadající do zvláštního režimu mohou představovat vážné riziko pro lidské zdraví, z tohoto důvodu stanoví předpisy EU zvláštní podmínky pro dovoz některých vybraných potravin. Potraviny podléhající zvláštnímu režimu dovozu podle míry regulace podmínek pro dovoz do EU lze rozdělit do několika skupin:

- dovoz je zakázán,
- dovoz pouze přes určená místa vstupu,
- dovoz např. s určenými certifikáty,
- kontrola jakostních požadavků,
- kontrola dovozu komodit ze seznamu rizikových potravin a surovin.

Podrobnější informace o zvláštním režimu i s odkazy na příslušné právní předpisy lze najít na webových stránkách SZPI v rubrice „Informace pro podnikatele“.

U některých komodit je právními předpisy stanovena povinnost oznámit dovoz inspektorátu SZPI místně příslušnému k CÚ, který má zásilku uvolnit do volného oběhu. Dovozce nahlásí předpokládané datum a čas fyzického příchodu zásilky na určené místo vstupu a druh zásilky a k nahlášení použije formulář z webových stránek SZPI, který je dostupný v rubrice „Dokumenty ke stažení“ („Dokumenty – dovoz“) a formulář dle příslušného právního předpisu.

Odpovědnost za to, že jsou dovážené potraviny bezpečné, nese vždy provozovatel potravinářského podniku. Jakým způsobem si bezpečnost svých výrobků zajistí, je na něm. Může si např. vyžádat od dodavatele v zahraničí laboratorní rozbory nebo si

je nechat provést v některé z českých laboratoří akreditovaných pro vyšetřování potravin. Nemusí však tuto skutečnost ohlašovat u žádné instituce ani žádat o souhlas k provedení vyšetření.

V případě zájmu o laboratorní vyšetření potravin je potřeba kontaktovat některou z komerčních laboratoří. Laboratoře SZPI slouží pouze pro účely úřední kontroly potravin a není tedy možné nechat si zde potravinu vyšetřit. Přehled akreditovaných laboratoří, které provádí i testování komerčního rázu, je možné najít na stránkách Českého institutu pro akreditaci – www.cia.cz.

Všechny potraviny uváděné na trh v rámci EU musí splňovat obecné požadavky na označování stanovené směrnicí 2000/13/ES, v platném znění (**od 13. prosince 2014 pak nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011**). U nás byly požadavky směrnice zapracovány do zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů. Dále záleží na tom, zda potraviny spadají do sféry harmonizované nebo neharmonizované. V případě sféry harmonizované musí potravina splňovat požadavky stanovené v příslušném evropském právním předpisu. V případě sféry neharmonizované musí být splněny požadavky národního předpisu té členské země, kde byla potravina vyrobena nebo poprvé uvedena do oběhu v rámci ES (tzv. princip vzájemného uznávání).

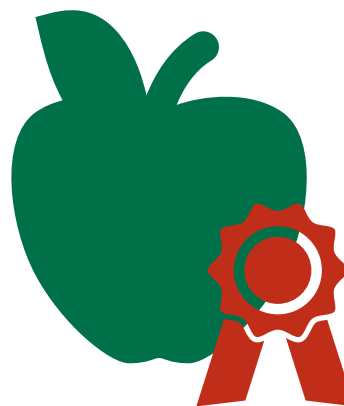
Pokud tedy výrobek pochází z členské země EU a vyhovuje jejím národním předpisům, nemusí se již provozovatel řídit národními předpisy, které vyžadují např. údaje navíc při označování potravin (vyplývá přímo ze směrnice 2000/13/ES, kdy členské státy nesmějí zakazovat obchod s potravinami, které jsou v souladu s pravidly stanovenými v této směrnici, zaváděním neharmonizovaných vnitrostátních předpisů upravujících označování a obchodní úpravu některých potravin nebo potravin obecně).

Certifikace potravin

SZPI vydává certifikáty pro vývoz vína z České republiky. Je oficiálním certifikačním úřadem pro dovoz a vývoz čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí a v případě zájmu ze strany provozovatelů zajišťuje certifikaci potravin nebo surovin v neregulované sféře, a to převážně za účelem exportu (tzv. nepovinná certifikace). Rozsah zkoušek je stanoven zpravidla podle požadavků zahraničního odběratele. Lze tedy předem dohodnout, jaké znaky bude chtít zahraniční odběratel osvědčit.

Certifikaci zajišťují na jednotlivých inspektorátech SZPI pověřeni zaměstnanci, na které je potřeba se obrátit podle sídla firmy. Žadatel k žádosti o vydání certifikátu předloží veškeré potřebné dokumenty a protokol o zkoušce z akreditované laboratoře (v rámci certifikace v neregulované sféře není možné využívat laboratoře SZPI). Pověřený zaměstnanec SZPI vyhodnotí výsledky a pokud jsou kladné, vystaví certifikát.

Písemné osvědčení (certifikát) vydává SZPI v souladu s ust. § 3 odst. 4 písm. c) a m) zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů. Potřebné formuláře si lze stáhnout na webových stránkách SZPI v rubrice „Činnost SZPI – Certifikační činnost“, kde jsou uvedeny i kontakty na pověřené pracovníky, na které se může žadatel o vydání osvědčení obrátit.

Jak správně uvádět na trh potraviny určené pro zvláštní výživu a doplňky stravy

Potraviny určené pro zvláštní výživu a doplňky stravy nejsou totéž. Pro uvedení těchto potravin do oběhu platí tedy; odlišná pravidla:

Definiční znaky potravin určených pro zvláštní výživu

- jsou to potraviny, které se odlišují od běžných potravin buď svým zvláštním složením, nebo zvláštním výrobním postupem,
- jsou vhodné pro výživové účely stanovené vyhláškou č. 54/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
- při uvádění do oběhu musí být označen účel použití.

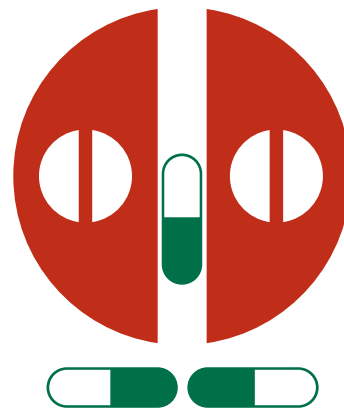
Definiční znaky doplňků stravy

- jsou koncentrovanými zdroji vitamínů a minerálních látek nebo dalších látek s nutričním nebo fyziologickým účinkem obsažených v potravine samostatně nebo v kombinaci a určené k přímé spotřebě v malých odměřených množstvích,
- jsou upraveny do formy kapslí či tobolek, pastilek, tablet, dražé, sáčků s práškem, ampulek s tekutinou, kapek nebo jiných jednoduchých forem tekutin a prášků,
- požadavky jsou stanoveny vyhláškou č. 225/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Potraviny určené pro zvláštní výživu a doplňky stravy se uvádí do oběhu pouze balené, musí splňovat obecné požadavky na uvádění potravin do oběhu – např. zdravotní nezávadnost, jakost, označení a také zde platí specifické požadavky na uvádění těchto potravin do oběhu:

A) Potraviny pro zvláštní výživu

1. Vzor etikety je PPP povinen předložit Státní zemědělské a potravinářské inspekci.
 - → Provozovatel potravinářského podniku, který vyrábí nebo dováží ze třetí země dietní potraviny pro zvláštní lékařské účely, je povinen před jejím uvedením do oběhu zaslat Státní zemědělské a potravinářské inspekci český text označení, který bude uveden na obale výrobku.

2. Vzor etikety je PPP povinen předložit Ministerstvu zdravotnictví ČR a Ministerstvu zemědělství ČR.
 - → Provozovatel potravinářského podniku, který vyrábí nebo uvádí do oběhu potraviny, do níž byly přidány vitamíny, minerální látky nebo další látky s nutričním nebo fyziologickým účinkem (dále jen „obohacená potravina“) či počáteční kojeneckou výživu, je povinen před jejich prvním uvedením do oběhu zaslat Ministerstvu zdravotnictví ČR, a v kopii Ministerstvu zemědělství ČR, český text označení, který bude uveden na obale výrobku, a v případě obohacené potraviny je povinen též neprodleně podat ministerstvu zdravotnictví a ministerstvu zemědělství informaci o stažení výrobku z oběhu.
3. Vzor etikety musí bezodkladně oznámit Ministerstvu zdravotnictví ČR výrobce nebo dovozce.
 - → Uvádějící poprvé do oběhu potraviny určenou pro zvláštní výživu pocházející z třetí země a neupravenou v prováděcím právním předpisu. Je-li tatáž potravina pro zvláštní výživu, neupravená v prováděcím právním předpisu, následně uvedena na trh v jiném členském státě Evropské unie, výrobce nebo dovozce musí tytéž informace poskytnout kompetentnímu orgánu tohoto státu současně s uvedením adresáta prvního sdělení.

B) Doplnky stravy

Provozovatel potravinářského podniku, který vyrábí nebo uvádí do oběhu doplňky stravy, je povinen před jejich prvním uvedením do oběhu zaslat Ministerstvu zdravotnictví ČR, a v kopii Ministerstvu zemědělství ČR, český text označení, který bude uveden na obale výrobku. Informace, které ministerstvo zdravotnictví vyžaduje k provedení úspěšné notifikace, jsou zveřejněny na stránkách www.mzcr.cz. Tuto informační povinnost je možné splnit elektronicky na adrese: hem@mzcr.cz, podáním na poště nebo osobně na podatelně Ministerstva zdravotnictví ČR, Odbor ochrany veřejného zdraví, oddělení výživy, Palackého náměstí 4, Praha. Oznámení se zasílá v kopii na Ministerstvo zemědělství ČR, Odbor potravinářské výroby a legislativy, Těšnov 17, 110 05 Praha 1. Úspěšná notifikace však neznamená schválení etikety/složení výrobku, potažmo posouzení jeho účinnosti.

Označování doplňků stravy:

- nesmí doplňkům stravy přisuzovat vlastnosti týkající se prevence, léčby nebo vyléčení lidských onemocnění nebo na tyto vlastnosti odkazovat,
- nesmí obsahovat žádné tvrzení uvádějící nebo naznačující, že vyvážená a pestrá strava obecně nemůže poskytnout dostatečné množství vitamínů nebo minerálních látek,
- může obsahovat výživová a zdravotní tvrzení pouze při splnění podmínek stanovených nařízením (ES) č. 1924/2006, o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin, v platném znění.

Více informací k tomuto tématu lze najít na webových stránkách SZPI v rubrice „Problematika doplňků stravy a potravin pro sportovce“.

Použití zdravotních tvrzení

Zdravotním tvrzením se rozumí každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že existuje souvislost mezi kategorií potravin, potravinou nebo některou z jejích složek a zdravím. Zdravotní tvrzení u potravin jsou upravena nařízením (ES) č. 1924/2006, o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin, v platném znění, dále nařízením (EU) č. 432/2012, kterým se zřizuje seznam schválených zdravotních tvrzení při označování potravin jiných než tvrzení o snížení rizika onemocnění a o vývoji a zdraví dětí a nově také nařízením Komise (EU) č. 536/2013, kterým se mění nařízení (EU) č. 432/2012 (rozšiřuje seznam schválených zdravotních tvrzení). Tato nařízení se vztahují na všechna zdravotní tvrzení uváděná na potravinách, a to včetně např. nápojů nebo doplňků stravy. Výjimkou jsou pouze potraviny pro počáteční kojeneckou výživu.

Národními právními předpisy, které mají vztah k problematice zdravotních tvrzení, jsou vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů a vyhláška č. 225/2008 Sb., kterou se stanoví požadavky na doplňky stravy a na obohacování potravin, ve znění pozdějších předpisů. Tyto vyhlášky transponují ustanovení směrnice č. 2000/13/ES o sbližování právních předpisů členských států týkající se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy, v platném znění.

Provozovatel potravinářského podniku, který uvádí do oběhu potraviny, v jejímž označení na obale nebo v reklamě je uvedeno zdravotní tvrzení, **je povinen:**

a) před prvním uvedením takové potraviny do oběhu zaslat Ministerstvu zdravotnictví ČR a v kopii Ministerstvu zemědělství ČR český text tohoto tvrzení,

b) na žádost Ministerstva zdravotnictví ČR neprodleně předložit podklady a údaje podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství, tj. podle nařízení (ES) č. 1924/2006 upravujícího výživová a zdravotní tvrzení při označování potravin.

Podrobnější informace o jednotlivých druzích zdravotních tvrzení i podmínkách jejich použití lze najít na webových stránkách SZPI v rubrice „Informace pro podnikatele – Aplikace právních předpisů“.

Prodej čerstvého ovoce a zeleniny

Uvádění čerstvého ovoce a zeleniny do oběhu musí provozovatel oznámit na SZPI dle § 11 odst. 8 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů. Pro uvádění volně rostoucích jedlých hub do oběhu za účelem jejich prodeje spotřebiteli nebo k dalšímu zpracování pro potravinářské účely musí mít navíc prodejce osvědčení prokazující znalost hub. Toto osvědčení vydávají krajské hygienické stanice na základě úspěšného složení zkoušky ze znalosti hub. Do oběhu lze uvádět pouze takové produkty, které splňují požadavky příslušných platných právních předpisů a za podmínek jimi stanovenými.

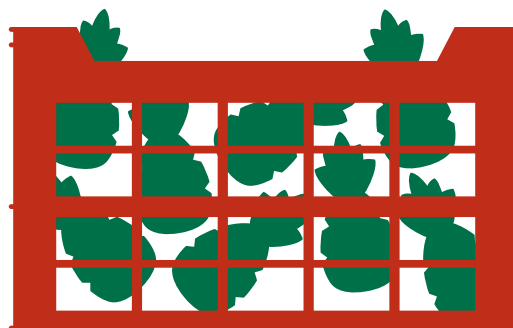
Jakostní požadavky na čerstvé ovoce a zeleninu jsou stanoveny v nařízení Komise (EU) č. 543/2011, které vstoupilo v platnost dne 22. 6. 2011, a kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny.

Podrobné požadavky, kde jsou vymezeny třídy jakosti, podmínky balení a požadavky na označování, se týkají pouze vybraných druhů ovoce a zeleniny, na které se vztahují požadavky zvláštních obchodních norem. Jedná se konkrétně o: jablka, citrusové plody, kiwi, salát, endivii kadeřavou letní a endivii zimní, broskve a nektarinky, hrušky, jahody, papriku zeleninovou, stolní hrozny révy vinné a rajčata.

Všechny ostatní produkty v odvětví ovoce a zelenina (s výjimkou některých druhů skořápkových plodů) musí splňovat požadavky všeobecné obchodní normy. Všeobecná obchodní norma stanovuje pouze minimální požadavky jakosti, podle kterých plody musí být:

- celé,
- zdravé, nepovolují se produkty napadené hnilobou nebo postižené zhoršením jakosti do té míry, že jsou nezpůsobilé ke spotřebě,
- čisté, v podstatě bez viditelných cizích látek,
- v podstatě zbavené škůdců,
- bez nadměrné povrchové vlhkosti,
- bez cizího pachu a nebo chuti.

Všechny zmíněné povinnosti platí bez výjimky pro prodejce jak v kamenných obchodech, tak v tržnicích i na stáncích podél silnic. Přístup SZPI ke kontrole čerstvého ovoce a zeleniny naleznete na webových stránkách SZPI v rubrice „Činnost SZPI – Kontrolní činnost“.

Vybrané novinky z legislativy

1) Víno

S účinností k 1.8.2009 proběhly podstatné změny legislativy ES v oblasti vinohradnictví a vinařství. Byla přijata nová nařízení, a ta stávající byla zrušena, přičemž v souvislosti s tím došlo k viditelnému snížení počtu právních předpisů. Přehled aktuálních právních předpisů je uveden níže:

- Nařízení Rady (ES) **č. 1234/2007** ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“), v platném znění, zejména ve znění nařízení Rady (ES) č. 491/2009 ze dne 25. května 2009, v platném znění.
 - Nařízení Komise (ES) **č. 436/2009** ze dne 26. května 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o registr vinic, povinná prohlášení a shromažďování údajů pro sledování trhu, průvodní doklady pro přepravu vinařských produktů a evidenční knihy vedené v odvětví vína, v platném znění.
 - Nařízení Komise (ES) **č. 606/2009** ze dne 10. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí, v platném znění.
 - Nařízení Komise (ES) **č. 607/2009** ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů, v platném znění.
 - Nařízení Komise (ES) **č. 555/2008** ze dne 27. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína, v platném znění.
 - Nařízení Rady (EHS) **č. 1601/91** ze dne 10. června 1991, kterým se stanoví obecná pravidla pro definici, označování a obchodní úpravu aromatizovaných vín, aromatizovaných vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů, v platném znění.
- Požadavky na označování stanoví nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění, zejména články 118x, 118y a 118za, kde jsou uvedeny **povinné údaje**:
- Druh výrobku (někdy lze vynechat).
 - U vín s CHOP/CHZO výraz „CHOP/CHZO“ (někdy lze vynechat) a název CHOP/CHZO.
 - Skutečný obsah alkoholu v % obj.
 - Uvedení provenience.
 - Název stáčírny nebo výrobce/prodejce.
 - U dovážených vín název dovozce (může být mimo zorné pole ostatních povinných údajů).
 - Údaj o obsahu cukru (jen některá vína).
 - Číslo šarže (může být mimo zorné pole ostatních povinných údajů).

- Údaj o alergenu (může být mimo zorné pole ostatních povinných údajů).
- Jmenovitý objem.
- U šumivého/perlivého vína dosyceného oxidem uhličitým se doplní slova „*získáno dosycením oxidem uhličitým*“.

V případě označování **zahraničních vín** lze na základě stávající právní úpravy vyžadovat v českém jazyce tyto údaje:

1. **druh výrobku z révy vinné** (nemusí být u vín s CHOP/CHZO),
2. **uvedení provenience**,
3. **název stáčírny** (vína s výjimkou vín šumivých) **nebo výrobce nebo prodejce** (vína šumivá) **nebo dovozce** (vína dovážená ze třetích zemí),
4. **údaj o alergenu** (může být mimo zorné pole ostatních povinných údajů).

Označení v českém jazyce nemusí být součástí originální etikety, informace v českém jazyce je možné umístit na výrobek formou dolepek.

2) Přidatné látky

Od 1. června 2013 je použitelné nařízení č. 1129/2011, kterým se mění příloha II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 vytvořením seznamu potravinářských přidatných látek Unie.

V rámci přechodných ustanovení je v tomto nařízení uvedeno, že potraviny, které byly v souladu s právními předpisy uvedeny na trh před 1. červnem 2013, ale které nejsou v souladu s tímto nařízením, mohou být dále uváděny na trh do konce doby minimální trvanlivosti nebo data spotřeby.

Od 20. července 2010 je použitelné ustanovení článku 24 nařízení (ES) č. 1333/2008 o potravinářských přidatných látkách. Dle výše uvedeného nařízení musí být na obalu potravin, které obsahují některá stanovená azobarviva, uvedeno upozornění, že tyto látky mohou nepříznivě ovlivňovat činnost a pozornost dětí. Konkrétně se jedná o látky:

- Tartrazin – E 102,
- Chinolinová žluť SY – E 104,
- Žluť SY – E 110,
- Azorubin – E 122,
- Ponceau 4R – E 124,
- Červeň Allura – E 129.

Výrobci mohou uvedená barviva buď nahradit, nebo musí na obalu uvést výše zmíněné upozornění.

Na nápoje s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 procenta objemových se však nová povinnost označování nevztahuje. Upozornění o nepříznivých vlivech na děti se také nemusí uvádět v případech, kdy uvedená barviva byla použita pouze k označení zdravotní nezávadnosti či jiných označení masných výrobků, popřípadě pro razítkování či dekorační barvení skořápek vajec.

3) Označování potravin vhodných pro osoby s nesnášenlivostí lepku

Od 1. ledna 2012 se použije nařízení (ES) č. 41/2009 o složení a označování potravin vhodných pro osoby s nesnášenlivostí lepku. Potraviny pro osoby s nesnášenlivostí lepku, jež sestávají z jedné nebo více složek vyrobených z pšenice, žita, ječmene, ovsa nebo jejich kříženců, které byly speciálně zpracovány tak, aby v nich byl snížen obsah lepku nebo tyto složky obsahují, nesmí obsahovat více než 100 mg/kg lepku v potravine ve stavu, v němž je prodávána konečnému spotřebiteli. Při označování těchto výrobků se uvede výraz „*velmi nízký obsah lepku*“. Výraz „*bez lepku*“ lze uvést pouze tehdy, pokud obsah lepku v potravine ve stavu, v němž je prodávána konečnému spotřebiteli, činí nejvýše 20 mg/kg. Oves obsažený v potravinách pro osoby s nesnášenlivostí lepku musí být speciálně vyroben, připraven a nebo zpracován tak, aby bylo zamezeno kontaminaci pšenicí, žitem, ječmenem nebo jejich kříženci, přičemž obsah lepku v ovsu nesmí být vyšší než 20 mg/kg. Oves není tímto nařízením vyřazen ze seznamu alergenních složek.

Nová právní úprava stanovuje rovněž pravidla pro označování potravin pro běžnou spotřebu, které jsou vhodné jako součást bezlepkové diety, neboť neobsahují složky získané ze zrnin

obsahujících lepek. Nařízení (ES) č.41/2009 umožňuje uvádět u potravin pro běžnou spotřebu, u kterých obsah lepku nepřevyšuje 20 mg/kg, výraz „bez lepku“. Zároveň však musí být splněna podmínka, že takové označení neuvádí spotřebitele v omyl vyvoláváním dojmu, že dotyčná potravina má zvláštní charakteristiky, pokud všechny podobné potraviny mají tyto stejné charakteristiky.

V Úředním věstníku bylo publikováno nové nařízení, které mimo jiné ruší nařízení č. 41/2009. Jedná se o nařízení č. 609/2013 ze dne 12. června 2013, o potravinách určených pro kojence a malé děti, potravinách pro zvláštní lékařské účely a náhradě celodenní stravy pro regulaci hmotnosti a o zrušení směrnice Rady 92/52/EHS, směrnic Komise 96/8/ES, 1999/21/ES, 2006/125/ES a 2006/141/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/39/ES a nařízení Komise (ES) č. 41/2009 a (ES) č. 953/2009. Toto nařízení je použitelné od 20. července 2016.

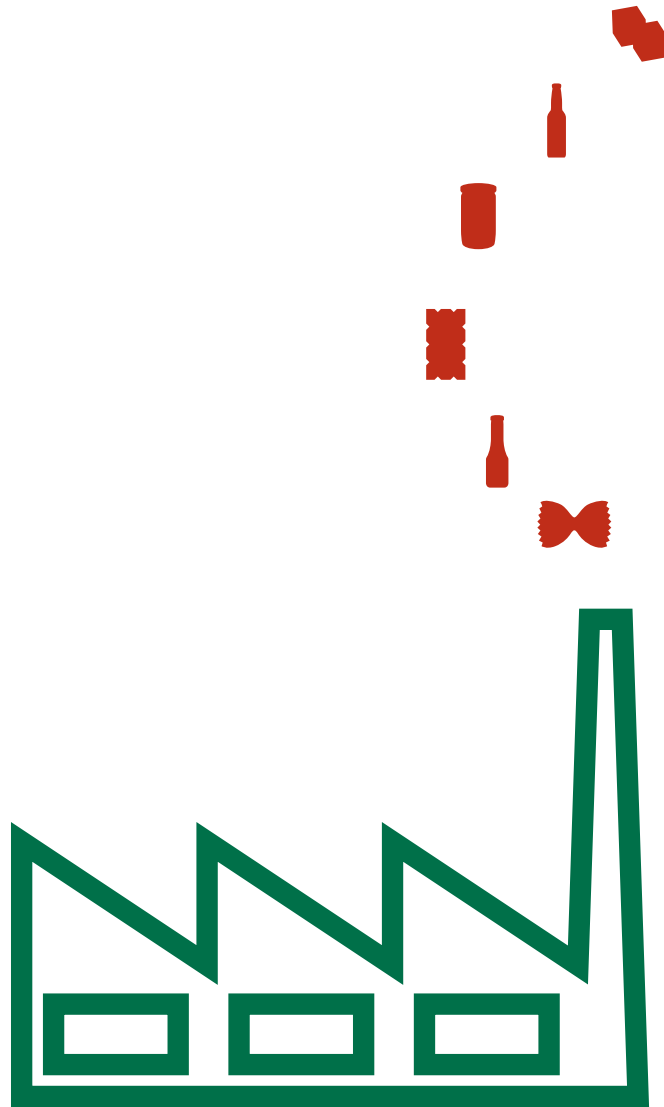
Přehled evropských předpisů souvisejících s potravinovým právem a činností SZPI, které aktuálně vyšly v Úředním věstníku EU, lze najít na webových stránkách SZPI v rubrice „Právní předpisy – Úřední věstník EU“.

Internetový prodej potravin

Internetové obchodování je jednou z forem tzv. dálkového prodeje, tj. prodeje, kdy se prodávající a spotřebitel nesetkávají tváří v tvář, ale obchod je uzavřen prostřednictvím některého prostředku komunikace na dálku (např. telefon, objednávkový kupon, e-mail, internet a jiné).

Pokud internetový prodejce uvádí do oběhu potraviny, je považován za provozovatele potravinářského podniku se všemi vyplývajícími důsledky. V takovém případě je zejména povinen uvádět na trh pouze bezpečné, zdravotně nezávadné a jakostní potraviny, které jsou označeny v souladu s platným potravinovým právem, přičemž musí také splňovat příslušné technologické a hygienické požadavky týkající se způsobu přepravy, skladování a manipulace s potravinami. V neposlední řadě je takový prodejce povinen oznámit zahájení, změny nebo ukončení své činnosti příslušnému dozоровému orgánu.

Použité zkratky

CÚ – Celní úřad

ČR – Česká republika

ES – Evropská společenství

EU – Evropská unie

HACCP – Systém kritických kontrolních bodů ve výrobě

CHOP – Chráněné označení původu

CHZO – Chráněné zeměpisné označení

PPP – Provozovatel potravinářského podniku

SZPI – Státní zemědělská a potravinářská inspekce